

Celodnevna nastava i produženi boravak

Rad u celodnevnoj nastavi i produženom boravku organizuje se u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima organizovanja celodnevne nastave i produženog boravka (Službeni glasnik RS, br. 77/2014) i uz primenu svih propisanih epidemioloških mera zaštite, sa posebnim naglaskom na ogranizaciji ishrane i slobodnog vremena učenika.

1. Postupanje sa učenicima, nastavnim i nenastavnim osobljem škole koji imaju bilo koji od sledećih simptoma ili znakova sumnje na COVID-19 (kašalj, povišena telesna temperatura, otežano disanje/kратаk dah, nagli gubitak čula mirisa, ukusa ili promene ukusa, glavobolja, jeza, bolovi u mišićima, povraćanje i/ili proliv).

- Ukoliko se simptomi COVID-19 pojave van škole

Ne odlaziti u školu i istovremeno obavestiti nadležnu osobu u školi. Javiti se u COVID-19 ambulantu nadležnog doma zdravlja. Pratiti preporuke lekara iz COVID-19 ambulante.

- Ukoliko se simptomi COVID-19 pojave u školi

Nastavno i nenastavno osoblje škole: potrebno je da se osoba sa simptomima bolesti odmah javi u COVID-19 ambulantu nadležnog doma zdravlja.

Učenici: učenika smestiti u praznu učionicu/prostoriju određenu za izolaciju i obavestiti roditelja/staratelja koji treba odmah da odvede dete u COVID-19 ambulantu nadležnog doma zdravlja. O učeniku u sobi za izolaciju, do dolaska roditelja/staratelja, potrebno je da brine jedna osoba koristeći masku, a prostoriju nakon odlaska učenika očistiti i dezinfikovati.

2. Mere smanjenja rizika unosa korona virusa u školsku sredinu

- Učenici, nastavno i nenastavno osoblje ne treba da dolaze u školu ukoliko imaju bilo koji od sledećih simptoma ili znakova sumnje na COVID-19 (kašalj, povišena telesna temperatura, otežano disanje/kратаk dah, nagli gubitak čula mirisa, ukusa ili promene ukusa, glavobolja, jeza, bolovi u mišićima, povraćanje i/ili proliv).
- Učenici, nastavno i nenastavno osoblje ne treba da dolaze u školu ukoliko su identifikovani kao bliski kontakti osobe obolele od COVID-19 u porodici ili domaćinstvu, već treba da ostanu u kućnoj samoizolaciji u trajanju od 14 dana.
- Učenici, nastavno i nenastavno osoblje koji su se javili lekaru u matičnom domu zdravlja zbog pojave simptoma ili znakova koji mogu ukazivati na COVID-19 ne treba da dolaze u školu dok čekaju rezultat testiranja, odnosno dok ne dobiju negativan rezultat testiranja na COVID-19.
- Roditelji treba svako jutro da svojoj deci pred polazak u školu provere telesnu temperaturu i prisustvo drugih simptoma i znakova koji mogu ukazivati na COVID-19.
- Nastavno i nenastavno osoblje treba da pred polazak u školu proveru sopstvenu telesnu temperaturu i prisustvo drugih simptoma i znakova koji mogu ukazivati na COVID-19.

3. Održavanje fizičke distance

- Edukovati učenike, nastavno i nenastavno osoblje o značaju održavanja fizičke distance za sprečavanje širenja infekcije. Čas odeljenskog starešine iskoristiti za edukaciju učenika, kao i

određene časove fizičkog i zdravstvenog vaspitanja. Postaviti vidna obaveštenja/postere o značaju održavanja fizičke distance.

- Održavati fizičku distancu sa drugim osobama u školi od najmanje 1 metra. U učionici sme da bude najviše do 15 učenika, uz obezbeđenih 4 m² po detetu. Potrebno je održavanje rastojanja tokom svih aktivnosti, uključujući i sedenje u klupama. To podrazumeva raspored od jednog učenika po klupi, a raspored klupa uskladiti sa kapacitetom učionice tako da se obezbedi minimum 1 metar rastojanja između učenika u svim pravcima.
- Preporučuje se da učenici ne menjaju učionice, odnosno da se nastava za jedno odeljenje odvija u istoj učionici.
- Potpuno obustaviti sve aktivnosti tokom kojih je moguće pojačano stvaranje aerosola (pevanje, glasan govor, sport, navijanje). To znači da se na časovima muzičkog ne peva, da nema proba školskog hora, da na fizičkom nema kolektivnog sporta, a da za individualne sportove (gimnastika i sl) treba proveriti uslove (veličina sale, mogućnost prirodne ventilacije i sl).
- Nastavu fizičkog vaspitanja organizovati na otvorenom kada god je to moguće. Realizaciju nastavnog programa organizovati tako da se izbegne bliski kontakt, odnosno da se održi fizička distanca od najmanje 2 metra u svim pravcima. Ukoliko se časovi organizuju u sali za fizičko, obezbediti nastavni program koji će omogućiti održavanje fizičke distance. Ukoliko sala ima dva ulaza, iskoristiti ih za podelu učenika u grupe u cilju smanjenja gužve. Pre i posle svakog časa fizičkog vaspitanja neophodno je dezinfikovati zajedničke predmete (sprave, lopte i sl), očistiti/oprati salu i provetriti je. Ukoliko su obezbeđeni i ispunjeni svi ovi uslovi, tokom časa fizičkog vaspitanja učenici ne treba da nose masku.
- Uputiti učenike da održavaju međusobnu fizičku distancu od najmanje 1 metar u svlačionicama. Ukoliko je moguće, organizovati nastavu sa manjim brojem učenika.
- U periodu neposredno pre i posle nastave i između školskih časova (mali i veliki odmor) u školi i dvorištu škole ne stvarati gužve. Održavanje fizičke distance među učenicima neophodno je i tokom malog i tokom velikog odmora. Preporučuje se da učenici provode veliki odmor na otvorenom (u školskom dvorištu) kada god to vremenske prilike dozvoljavaju.
- Organizovati korišćenje toaleta tako da u toalet ulazi onoliko dece koliko u toaletu ima kabina, a da se ispred toaleta čeka u redu sa održavanjem fizičke distance od najmanje 1 metra.
- Ne održavati proslave, priredbe u školskom objektu. Ne organizovati grupne posete mestima gde se očekuje okupljanje većeg broja osoba, izlete i dr.
- Osobe koje dovode učenike u školu ne ulaze u školu već prate učenike do ulaza u školsku zgradu ili do kapije školskog dvorišta, gde učenike mlađeg uzrasta preuzima dežurni učitelj/nastavnik.

4. Nošenje maski

- **Školsko nastavno i nenastavno osoblje** sve vreme boravka u školi treba da nose maske.
- Učenici:
 - Masku učenik treba da nosi pri ulasku u školu, pa sve do dolaska do svoje klupe.
 - Maska se obavezno koristi i tokom odgovaranja i tokom svakog razgovora.
 - Maska se obavezno koristi i prilikom bilo kojeg kretanja van klupe, prilikom odlaska na odmor ili u toalet.
 - Maska se može odložiti kada učenik sedi u svojoj klupi i sluša nastavu.

- Tokom boravka u školi može da se koristi bilo koja maska (hirurška, epidemiološka ili platnena), ali maska treba da se koristi na ispravan način – tako da pokriva nos, usta i bradu. Takođe, ne treba koristiti masku koja je zaprljana ili ovlažena.
- Nije dozvoljeno menjanje maski među učenicima.

5. Redovno pranje ruku

Edukovati učenike, nastavno i nenastavno osoblje o značaju redovnog pranja ruku i o tome kako se pravilno održava higijena ruku u cilju sprečavanje širenja infekcije, demonstracijom i postavljanjem postera, kao podsetnika o pravilnom pranju ruku, na svim mestima gde se ruke peru. Edukovati ih da ne dodiruju oči, nos i usta neopranim rukama.

Čas odeljenskog starešine iskoristiti za edukaciju učenika.

Kako?

Vodom i sapunom u trajanju od najmanje 20 sekundi ili upotrebom dezinfekcionog sredstva na bazi 70% alkohola. Dezinfekcija ruku sredstvima na bazi 70% alkohola ne može zameniti pranje ruku vodom i sapunom ukoliko su ruke vidno zaprljane. Posle tri do četiri izvršenih dezinfekcija ruku, obavezno oprati ruke vodom i sapunom.

Kada?

Obavezno pri ulasku u školu, pre jela, posle odlaska u toalet, pre spremanja hrane, nakon obavljanja respiratorne higijene (istresanja nosa, kašljanja u maramicu itd), posle igre (npr. posle velikog odmora, posle časa fizičkog vaspitanja) i maženja životinja, kada su ruke vidno zaprljane, nakon povratka iz škole i uvek kada postoji potreba.

Gde?

Na svim ulazima u školu i na izlazu iz sale za fizičko postaviti dezinfekciona sredstva na bazi 70% alkohola (koristiti ih uz obavezni nadzor nastavnika/dežurnog nastavnika). Na svim uređajima za pranje ruku postaviti tačne sapun (npr. toaleti, učionice).

Funkcionalni uređaji za pranje ruku su jedino oni uređaji sa ispravnim slavinama i česmama, vodom i sapunom.

6. Redovno čišćenje školske sredine

Edukovati predstavnike lokalnih samouprava, direktore škola, nastavno i nenastavno osoblje o značaju redovnog čišćenja i dezinfekcije za sprečavanje širenja infekcije (radi obezbeđenja dovoljnih količina sredstava za čišćenje i dezinfekciju i kako bi se uspostavile procedure za redovno čišćenje i dezinfekciju).

Kako?

Mehaničko čišćenje vodom i sapunom ili deterdžentom, trljanjem i struganjem, počev od čistijih ka prljavijim površinama, krećući od onih postavljenih više ka nižim, završno sa podom. Redovno čišćenje se vrši korišćenjem čistih krpa (različite za različite površine i prostorije, npr. posebna za WC šolju, lavabo, podove, klupe...) i svežih rastvora sredstava kojima se čisti. Upotreba sredstava na bazi hlora se ne preporučuje.

Postupak dezinfekcije određenog prostora ili ustanove (u ovom slučaju škole) podrazumeva niz procedura u kojima se upotrebljavaju različite metode i dezinfekciona sredstva. Dezinfekciju škole obavljaju ovlašćene ustanove i stručna i obučena lica onda kada za to postoji opravdana potreba.

Dezinfekcija koju može da obavi školsko osoblje se odnosi samo na dezinfekciju zajedničkih predmeta i površina koji se često dodiruju (školske klupe, stolovi u trpezariji, sportska oprema, kvake, ručke na prozorima, školski pribor – šestar, lenjir), i to isključivo sredstvima na bazi 70% alkohola i nakon mehaničkog čišćenja vidljivo zaprljanih površina.

Nekontrolisana i nekritička upotreba dezinficijensa može dovesti do niza negativnih efekata po zdravlje učenika, nastavnog i nenastavnog osoblja kao što su: iritacija kože i pojava alergija, ekcema i drugih promena na koži, iritacija sluzokože respiratornih puteva (nosa, ždrela, pluća) i pogoršanje ili pojava astme, opstruktivne bolesti pluća i dr.

Rasprskavanje dezinficijensa se ne preporučuje, već umakanje i natapanje tkanine. Pri korišćenju dezinfekcionih sredstava voditi računa o pravilnoj primeni prema uputstvu proizvođača (namena, koncentracija, način upotrebe i neophodno kontaktno vreme). Preporučuje se pravljenje plana čišćenja (ko čisti, kada, na kom spratu, itd).

Kada?

Obaviti čišćenje pre početka rada škole i svakodnevno, minimum dva puta dnevno. Dezinfekciju zajedničkih predmeta koji se često dodiruju vršiti nekoliko puta dnevno.

Šta?

Prostor i površine (podovi, zidovi, vrata i druge površine koje koristi veći broj osoba: školske klupe i stolovi, stolice, kvake, prekidače za svetlo, ručke ormarića, slavine, WC šolje, vodokotlići, lavaboi), pribor (školski šestar, lenjir) i oprema u toaletima, učionicama, zbornicama, sali za fizičko vaspitanje (sportski rekviziti), u školskim kuhinjama i trpezarijama.

7. Redovna nabavka osnovnog potrošnog materijala

Obezbediti dovoljne količine sredstava za čišćenje i dezinfekciju i uspostaviti procedure za redovnu nabavku sredstava za čišćenje i dezinfekciju.

Kako?

Zajedničkim radom škole i zajednice (nadležne lokalne samouprave i roditelja) za dobijanje podrške za obezbeđivanje osnovnog potrošnog materijala (kroz, na primer, osnivanje roditeljskog odbora za sanitarno-higijenske uslove). Za dugoročno obezbeđivanje sredstava za adekvatno održavanje sanitarno-higijenskih uslova, razmotriti navođenje troškova pod posebnom budžetskom linijom u budžetu škole.

Kada?

Obezbediti dnevnu snabdevenost osnovnim potrošnim materijalom prema obimu potrošnje.

Šta?

Osnovno: sapun, toalet papir, ubrusi za jednokratno korišćenje, kese za kante za smeće, sredstva za čišćenje, dezinficijensi na bazi 70% alkohola i proizvodi za čišćenje (krpe, džogeri).

8. Redovna provera funkcionalnosti uređaja za snabdevanje pijaćom vodom, sanitacijom i higijenom

Kako?

Preporučuje se sastavljanje plana redovne provere funkcionalnosti sa jasno određenim aktivnostima, specifičnim ulogama, zadacima, rasporedom i budžetom za dnevno održavanje, čišćenje i popravke, kao i redovno praćenje sprovođenja plana.

Kada?

Najmanje jednom dnevno izvršiti proveru uređaja za vodosnabdevanje, sanitaciju i higijenu. Više puta u toku dana, u zavisnosti od broja osoba prisutnih u školi, proveriti snabdevenost potrošnim materijalom i dopuniti ga po potrebi.

Šta?

Uređaji i instalacije za vodosnabdevanje, sanitaciju i higijenu (slavine, lavaboi, WC šolje, vodokotlići). Proveriti njihovu ispravnost i funkcionalnost (npr. prisustvo vode i sapuna i/ili dezificijensa na bazi alkohola na svakom mestu za pranje ili dezinfekciju ruku, ispravnost vodokotlića i WC šolja).

Ne zaboravite na adekvatnu pripremu školskih vodovodnih instalacija nakon dužeg nekorišćenja (raspusti, praznici, vikendi) kako bi održali ispravnost isporučene vode preko sistema javnog vodosnabdevanja, odnosno individualnog izvora.

Kako?

1. Sprovesti ispiranje vodovodne mreže u objektu na sledeći način: otvoriti sve slavine i tuševe i pustiti da voda ističe sve dok se ne ispusti cela zapremina vode u cevima, odnosno dok voda ne poprimi svoje uobičajene karakteristike (izgubi eventualno prisutnu boju i mutnoću i ustali joj se temperatura).
2. Sprovesti termičku dezinfekciju unutrašnje mreže na sledeći način: zagrejati vodu u bojlerima na temperaturu od 70 do 80 °S i nakon četiri sata ispuštati vodu preko slavina i tuševa u minimalom trajanju od pet minuta.
3. U sistemima sa toplom vodom temperatura vode mora biti veća od 50 °S.
4. U sistemu za hladnu vodu temperatura vode mora biti ispod 20 °S.
5. Neophodno je redovno kontrolisanje i održavanje slavina i tuševa: skidanje i čišćenje svih dodataka (mrežica, rozeta i sl), kao i redovna zamena dotrajalih elemenata.
6. Potrebno je jednom godišnje očistiti i dezinfikovati grejače na bojlerima, po potrebi i češće.
- 7.

9. Redovno provetravanje svih prostorija

Edukovati učenike, nastavno i nenastavno osoblje o značaju redovnog provetravanja prostorija u cilju sprečavanja širenja infekcije. Čas odeljenskog starešine iskoristiti za edukaciju učenika.

Kako?

Isključivo prirodnim putem (otvaranjem prozora), bez upotrebe veštačke ventilacije i klimatizacije centralizovanog zatvorenog tipa.

Kada i koliko?

Obavezno za vreme svakog školskog odmora i između smena. Ukoliko vremenski uslovi dozvoljavaju, preporučuje se držanje otvorenih prozora i tokom trajanja nastave.

10. Redovno uklanjanje otpada

Kako?

Otpad odlagati u kese u kante za smeće, po mogućstvu sa poklopcem i sa pedalom za nožno otvaranje kako bi se izbeglo dodirivanje površine kante. Upotrebene maske za jednokratnu upotrebu (ne odnosi se na platnene maske) odložiti u kesu, kesu zavezati i baciti u kantu za smeće. Kесе sa otpadom zavezati pre bacanja u kontejner i dalje tretirati u skladu sa procedurom za upravljanje komunalnim otpadom, uz propisane mere zaštite.

Kada?

Svakoga dana i po potrebi više puta dnevno proveravati da li su kante pune i bezbedno ih prazniti. Otpad odlagati u skladu sa procedurom za upravljanje otpadom, uz propisane mere zaštite.

Šta?

Sav komunalni otpad koji nastaje u toku dana tokom školskih aktivnosti i boravka u školi.

11. Ishrana učenika u školi

Preporučuje se da učenici nose užinu od kuće, odnosno da tokom odmora ne napuštaju školu/školsko dvorište zbog kupovine užine.

Ukoliko škola organizuje ishranu učenika, potrebno je:

- da se obroci služe u trpezariji ili učionicama (samo ukoliko škola nema trpezariju),
- pre služenja obrisati alkoholom površine na kojima će se hrana služiti,
- da deca operu ruke pre jela,
- da deca za stolovima sede na udaljenosti od najmanje 1, a poželjno 2 metra, u svakom pravcu,
- deci naglasiti da međusobno ne dele hranu i pribor za ishranu.